

energieke regio

Ondernemen in 071 – 18 oktober 2022

Wie gaat er mee naar Parijs?

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

Rabobank

1. Wettelijke verplichtingen

- Niet de meest ideale drijfveer. Er zijn betere!
- Ook als het niet verplicht is: grijp je kansen.

Wettelijk verplicht: besparen

- Energiebesparingsplicht (vanaf 50.000 kWh, 25.000 m3 aardgas)
  - Activiteitenbesluit/regeling, Bijlage 10.
  - Lijsten met erkende maatregelen
- Informatieplicht energiebesparing
  - eLoket van RVO
- Per 1 juli 2023 nieuwe lijsten, opnieuw opgeven
- EED (vanaf 250 fte of omzet > € 50 miljoen, en balanstotaal > € 43 miljoen)
  - Auditverplichting (een soort energieonderzoek)
  - Iedere vier jaar herhalen

Wettelijk verplicht: energielabel

- Kantoren: eind 2022 label C verplicht
  - > 100 m²
  - Minimaal 50% van het oppervlak kantoor
  - Per 2030 waarschijnlijk label A
- Bij verhuur/verkoop van vastgoed: label verplicht

Wettelijk verplicht: opwekking

- Bij ingrijpende verbouwing of renovatie: deel hernieuwbare energie (HE), sinds 1 februari 2022
  - Zonnepanelen
  - Warmtepomp
  - Warmtenet
- Rekentool

2. Zonnepanelen

Zonnepanelen om zelf groene stroom op te wekken:

- Is het dak geschikt en sterk genoeg?
- Kan er teruggeleverd worden?
- Wat vindt de verzekeraar er van?
- Hoe ziet de businesscase eruit?
- Hoe kan ik investeren? Financiering? Energiecoöperatie?

Als eerste stap bieden we een Maatwerkadvies Zon aan Alle vinkjes op groen?

Dan kunnen we het complete traject begeleiden, inclusief het regelen van de beschikbare subsidies

Zonnepanelen

De businesscase voor grootverbruikers met SDE-subsidie:

- U (of uw bank?) investeert vooraf, bijv. € 0,75 per jaarlijks op te wekken kWh
- U krijgt **15-16 jaar subsidie** (meestal 16)
- Uw stroom levert **met subsidie** ca. € 0,09 per kWh op*
(*huidige stroomwaarde is 3 tot 5 keer zo hoog!)
- 16 jaar x €0,09 = € 1,44 opbrengst (met wat plussen/minnen)
- **Elke euro wordt in 16 jaar vaak ongeveer het dubbele waard**
- Interne rendementen zijn **netto meestal 7-12%**
- Terugverdientijden zijn **meestal 7-10 jaar, nu vaak 3-4 jaar**
- Bij financiering **meestal vanaf dag 1 een positieve kasstroom**
- **Na de SDE-periode is alles wat u nog verdient meegenomen**

Zonnepanelen

De businesscase voor kleinverbruikers met EIA:

- U (of uw bank?) **investeert vooraf**, bijv. **€ 0,80** per op te wekken kWh
- U krijgt **in het eerste jaar aftrek via de EIA (voordeel 7-22%)**
- Uw stroom levert **gemiddeld** bijvoorbeeld € 0,14 per kWh op
- 16 jaar x €0,14 = € 2,24 opbrengst (met wat plussen/minnen)
- Met afbouw saldering vanaf 2024 zal dat ca. **€ 2,00** zijn
- **Elke euro wordt in 16 jaar ca. € 2,50 waard**
- Interne rendementen zijn **netto meestal boven 10%**
- Terugverdientijden zijn **meestal 7-8 jaar, nu vaak 3-4 jaar**
- Wel een **minder voorspelbaar verdienmodel** dan met SDE
- Het loont **niet om meer dan eigen jaarverbruik** op te wekken

Zonnepanelen

Mooi voorbeeld van een zonnestroominstallatie:

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

Rabobank

Zonnepanelen

Pak deze er maar even bij ... en draai hem om!

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

Rabobank

Zonnepanelen

Uw businesscase* zonnepanelen achterop een bierviltje!

*indicatief

*op basis van
een 'normale'
stroomprijs

Businesscase Zon-op-Dak

*Vul de terugverdientijd per onderdeel in en tel de uitkomsten bij elkaar op.
Deze berekening is indicatief. Er kunnen geen rechten aan worden ontleend.*

- Hoeveel m² dak is er beschikbaar?

< 100	> 10.000	ca.	jaar
6 jaar	7 jaar		
- Valt er veel of weinig schaduw op het dak?

geen	heel veel	ca.	jaar
0 jaar	+2 jaar		
- Is het een plat dak, schuin dak of een combinatie?

schuin	combinatie	plat	ca.	jaar
0 jaar	+0,25 jaar	+0,5 jaar		
- Indien schuin: hoe is de oriëntatie t.o.v. het zuiden?

zuid	oost/west	noord	ca.	jaar
-0,5 jaar	0 jaar	+0,5 jaar		
- Wanneer is de dakbedekking weer aan vervanging toe?

na 20 jaar	na 10 jaar	nu	ca.	jaar
0 jaar	1 jaar	0 jaar		
- Worden er extra hoge brandveiligheidseisen gesteld?

geen	beperkt	maximaal	ca.	jaar
0 jaar	0,5 jaar	1 jaar		
- Moet de dakconstructie nog worden aangepast?

nee	beperkt	maximaal	ca.	jaar
0 jaar	0,25 jaar	1 jaar		
- Is de elektra-aansluiting al zwaar genoeg?

ja	verzwaring	trafo nodig	ca.	jaar
0 jaar	0,5 jaar	1 jaar		
- Mag stroom worden teruggeleverd?

ja	binnen 2 jaar	nee	ca.	jaar
0 jaar	0,5 jaar	2 jaar		

Terugverdientijd ca.   jaar +

Zonnepanelen

Uw businesscase zonnepanelen achterop een bierviltje!

Businesscase Zon-op-Dak

Vul de terugverdientijd per onderdeel in en tel de uitkomsten bij elkaar op.
Deze berekening is indicatief. Er kunnen geen rechten aan worden ontleend.

1. Hoeveel m² dak is er beschikbaar?

< 100	> 10.000	ca.	jaar
6 jaar	6,5 jaar	7 jaar	

2. Valt er veel of weinig schaduw op het dak?

geen	heel veel	ca.	jaar
0 jaar	+1 jaar	+2 jaar	

3. Is het een plat dak, schuin dak of een combinatie?

schuin	combinatie	plat	ca.	jaar
0 jaar	+0,25 jaar	+0,5 jaar		

4. Indien schuin: hoe is de oriëntatie t.o.v. het zuiden?

zuid	oost/west	noord	ca.	jaar
-0,5 jaar	0 jaar	+0,5 jaar		

5. Wanneer is de dakbedekking weer aan vervanging toe?

na 20 jaar	na 10 jaar	nu	ca.	jaar
0 jaar	1 jaar	0 jaar		

Zonnepanelen

Uw businesscase zonnepanelen achterop een bierviltje!

6. Worden er extra hoge brandveiligheidseisen gesteld?

geen	beperkt	maximaal	ca.	jaar
0 jaar	0,5 jaar	1 jaar		

7. Moet de dakconstructie nog worden aangepast?

nee	beperkt	maximaal	ca.	jaar
0 jaar	0,25 jaar	1 jaar		

8. Is de elektra-aansluiting al zwaar genoeg?

ja	verzwaring	trafo nodig	ca.	jaar
0 jaar	0,5 jaar	1 jaar		

9. Mag stroom worden teruggeleverd?

ja	binnen 2 jaar	nee	ca.	jaar
0 jaar	0,5 jaar	2 jaar		

Terugverdientijd ca. jaar

aansluiting	Wattpiek*	m2-dak
3 x 25A	25.000	125
3 x 35A	35.000	175
3 x 50A	50.000	250
3 x 63A	63.000	315
3 x 80A	80.000	400
3 x 100A	100.000	500
3 x 125A	125.000	625
3 x 160A	160.000	800
3 x 250A	250.000	1.250
3 x 400A	400.000	2.000
3 x 500A	500.000	2.500
3 x 630A	630.000	3.150

* met dynamische begrenzing

3. Verduurzamen van vastgoed

Minder aardgas?

- Aardgas wordt relatief duurder t.o.v. elektra
- Aardgas komt deels uit Rusland, Gronings aardgas willen we ook niet meer
- Aardgas is schadelijk voor het milieu door de CO2 uitstoot
- Aardgas is op langere termijn niet meer beschikbaar

Wat zijn de (realistische) alternatieven?

Minder aardgas

Alternatieven voor gasgestookte CV-ketel – beperking aardgas:

- Bijmengen van groen waterstof – nog redelijk experimenteel
> minder aardgas, verder verandert er niets
- Bijplaatsen van een elektrische warmtepomp
> minder aardgas, bewezen techniek, energiezuiniger
- Bijplaatsen van een elektrische CV-ketel, bijvoorbeeld de CVi
> aardgas wordt 1:1 vervangen door elektra, niet veel energiezuiniger, CVi is een innovatieve variant
- Bijplaatsen infrarood verwarming (stralingspanelen)
- Thermische zonne-energie met vacuümbuizen, zonnecollectoren en/of PVT-panelen

Geen aardgas

Alternatieven voor gasgestookte CV-ketel – zonder aardgas:

- Aansluiten op een warmtenet
> geen aardgas, vaak een elektrische booster om water op temperatuur te brengen, verder verandert er niets
- CV-ketel vervangen door warmtepomp > kan alleen als de wijze van warmteafgifte dit mogelijk maakt
- Keuze voor een ander verwarmings- en afgiftesysteem > bijvoorbeeld een VRF-systeem met geklimatiseerde lucht
- Thermische zonne-energie met vacuümbuizen, zonnecollectoren en/of PVT-panelen

Voor dit soort keuzes bieden we de Energiebesparingscan aan

4 Subsidies

- Fiscale tegemoetkomingen
- Echte subsidies

Fiscale regelingen

- Vamil/MIA: vrije afschrijving, milieu-investeringsaftrek
  - Voor alle maatregelen op de Milieulijst
  - Breder dan energie. Ook materiaalgebruik, mobiliteit, biodiversiteit
- EIA: energie-investeringsaftrek
  - Voor alle maatregelen op de Energielijst
  - Ook voor energielabelverbetering
- KIA: kleinschaligheidsinvesteringsaftrek

Subsidies

- ISDE
  - Investeringsubsidie duurzame energie en energiebesparing
  - Voor kleinverbruikers
- In te zetten voor:
  - Aansluiting op warmtenet
  - Kleinschalige windturbine (...)
  - Warmtepomp
  - Zonneboiler
  - Zonnepanelen
- SDE++
  - Stimulering duurzame energieproductie en klimaattransitie
  - Voor grootverbruikers
  - Prijsgarantie tijdens de looptijd

Specifieke subsidies

- SCE
  - Subsidieregeling coöperatieve energieopwekking
  - Prijsgarantie tijdens de looptijd, postcoderoos
- Talloze andere rijkssubsidies, gericht op branches of specifieke toepassingen
  - Sportaccomodaties
  - Gemeentelijk vastgoed
  - Emissieloze bedrijfswagens
  - Zero-emissie trucks
  - Schoon en emissieloos bouwmaterieel

Provinciale subsidies

- Dakconstructie-aanpassing voor PV
- Asbestvrij maken voor PV
- Dak beschikbaar stellen aan coöperatie
- PV op waterbassins en parkeerterreinen
- Verduurzaming bedrijventerreinen (samen optrekken)
- Planvorming bedrijventerreinen (samen optrekken)

Verduurzamen van vastgoed

Het aanbod voor Ondernemen in 071

ONDERNEMEN IN 071

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

Rabobank

Een gratis startadvies

Er worden 10 scans beschikbaar gesteld:

- 1 scan per ondernemer, min. vloeroppervlakte 100m²
- Bij meer dan 10 aanmeldingen wordt er geloot

Wat voor scan kunt u aanvragen?

- Energiebesparingsscan *of*
- Maatwerkadvies Zonnepanelen

Volledig vrijblijvend vervolg:

Begeleiden van het uitvoeringstraject, inclusief het regelen van de beschikbare subsidies

Wellicht met de max. € 2.500 SVM-subsidie van het Rijk!

Interesse? Geef ons graag uw visitekaartje!

Een gratis startadvies

Energiebesparingscan:

Advies op locatie:

- Bespreking van de **ambities**
- Bespreking van de **plichten**
- Met de Duurzaam Vastgoedtool verkennen waar de **kansen en oplossingen** liggen, met kosten- en opbrengstindicatie
- Zichtbaar maken van de invloed op het energielabel

Uw voorbereiding: opzoeken van jaarverbruik stroom en gas

Uw tijdsbesteding: gesprek van ca. anderhalf uur

Een gratis startadvies

Maatwerkadvies Zonnepanelen:

Adviseur per mail en beeldbellen:

- Bespreking vooraf voor uitvraag van informatie (telefonisch)
- Maatwerk **legplan**, **businesscase** en **advies** per mail
- Beeldbelgesprek om het advies toe te lichten en uw vragen te stellen

Uw voorbereiding: opzoeken van benodigde gegevens

Uw tijdsbesteding: alles bij elkaar ca. anderhalf uur

Stichting Energieke Regio

Wilt u meer weten over wat Energieke Regio voor u kan betekenen?

Neem gerust contact op met:

mijn.info@energiekeregio.nl

Wilt u mij spreken?

Krijn Ratsma

voorzitter Stichting Energieke Regio

kratsma@energiekeregio.nl of 06 53639899

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

Rabobank

Vragen of knelpunten?

- Collectieve aanpak, drempels, onmogelijkheden, ...
- Neem contact op!
- Kom langs in de expert-zone.
- Mail of bel: Marnix Zwart, m.zwart@bedrijfsadvies.nu

Bedrijfsadvies

Ondernemingsweg 62d
2404 HN Alphen aan den Rijn
(0172) 42 31 30
info@bedrijfsadvies.nu
www.bedrijfsadvies.nu

Ondernemen in 071 – 18 oktober 2022
Kom straks bij ons langs in de expertzone!

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

Rabobank

